

Szerkesztőség

Arad, Azev-palota

Kiadóhivatal

Bulv. Regula Ferdinand 22,
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 300 Lei.

Fél évre ... 180 Lei.

Negyed évre ... 75 Lei.

Havonta ... 25 Lei.

Hirdetések díjazás szerinti
vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Öröm vagy bánat.

Nagy feltűnést keltett ma széles körben az *Aradi Közlöny* ama cikke, amely a városok és községek pótdadószerzési jogának megnyirbálásáról, sőt azok teljes megszüntetéséről adott hírt. Ennél a fontos kérdésnél valóban nem tudja az adózó polgárság, hogy szomorkodjék-e vagy örüljön? A város vezetősége sötétnek látja a képet, mert elesik a pótdadóból befolyó jövedelmektől és úgy véli, hogy az állam részéről juttatott 3-6 százalékos állami adórészesedésből kiadásait fedezni nem tudja. Ezzel szemben az adózó polgárság örvendetesnek látja az új törvényt, mert már-már elviselhetetlen állapot volt az, hogy a városi, vagy egyes községek pótdadói folytonos növekedésben vannak és nem egy helyen 300-1000 százalékig emelkedtek. Az új adótörvény idevonatkozó intézkedése olyan látszatot kelt, mint ha az állam megsokalta volna az egyes városok és községek könynyelmű gazdálkodását, pénzzórását és vasmarokkal takarékoságra akarná fogni azok vezetőit. De nem képzelhető el, hogy amikor az állam a pótdadóból befolyt jövedelmétől megfosztja a városokat és községeket, ugyanakkor ne gondoskodnék ama városi szűk ségletek fedezéséről, amelyeket a modern közigazgatás megkövetel. Az iskoláztatás, a világitás, a köztisztaság, az utak karbantartása mind olyan szükségletek, amelyek az állam szempontjából épp olyan fontosak, mint az egyes városok szempontjából. Ezeknek ellátása az állam feladata. Ha az egyik kezével elveszi az állam azokat az összegeket, amelyekkel a városok ezt fedezhetnék, a másik kezével a felémelt adókból vissza kell azt fizetnie.

Munkatársunk ma *Angel* István dr. polgármester véleményét kérte ki az új adótörvénytervezetre vonatkozólag. A polgármester ezeket mondotta:

Beszélnék a számokról. A városnak évente körülbelül 16 millió lei szükséglete van. Ennek mintegy felét a város különféle jövedelmi forrásai fedezték. A másik fele pedig a pótdadóból folyt be. Ezt a körülbelül 8 milliót, az 1920-as adóalap szerint 364 százalékos városi pótdadó szolgáltatja. 1920-ban 2 és egynegyed millió volt Aradon az állami adó. Az új adótörvény szerint 6-8 millió leit tennének ki Aradon az állami adóalapok. Tehát éppen száz százalékosnak kellene lennie a városi pótdadónak. Ezzel szemben az állam 3-6 százalékot juttat a városnak a különböző állami adókból. Így a házadóból 6, földadóból 4, kereseti adóból 3 százalékot és így tovább. Hogy mennyit tenne ki ez a jövedelem, azt csak akkor tudnám megmondani, ha megállapítottam azt, hogy az egyes

adófajok milyen összegűek, csak úgy hozzávetőleges számítással véve, gondolom, alig egyhatodát tenné ki az eddig kapott pótdadónak. A városi pótdadó jóval alacsonyabb lenne, alig lenne több 100 százaléknál, mert az új állami adók háromszor magasabb összegűek a korábnál.

A pótdadókkal fedezett mintegy 8 millió hiány ujabban közel 10 millióra emelkedik, mert a kisajátított városi földek miatt évi másfélmillió földhaszonbértől esik el a város. Ezt a 10 milliót pedig csakis pótdadók utján lehet fedezni. Egyébiránt pedig az állam által beígért 3-6 százalékos támogatásra már azért sem lehet szilárd költségvetést építeni, mert az állam rendszeren nagyon késedelmesen fizet. Tavaly elvették a várostól a látványossági adót, amely mintegy évi 900 ezer leit jövedelmezett a városnak. Ennek öt-harminketted részét három havonként kellene átadni a városnak. Egy éve van ez az állapot, de eddig még nem kaptunk ebből semmit. Ha az állam megszüntetné a pótdadót, akkor a városnak is be kell szüntetnie minden lehető kiadást. Az utcák világitása: évi egy millió lei, — megszűnik. A köztisztasági kiadások szintén egymillióra rúgnak egy évben. Erre sem lesz fedezet. Ha az aszfaltutakat nyáron nem locsoltatjuk, tönkremennek, és tönkremennek a keramit utak és minden, ha nem gondoskodhatunk a karbantartásról. Az iskolákra évente félmillió leit kellene költeni, de az új adótörvénytervezet szerint nem lesz miből. A törvénytervezet semmi mást nem juttat a városnak, csak azt a 3-6 százalékos részesedést, ez pedig oly kevés, hogy a város háztartását abból vezetni nem lehet.

Angel dr. polgármester nyilatkozatából látjuk, hogy az állami adók 3-400 százalékkal emelkednek az új adótörvény szerint. Ha ez így áll, akkor nagyon természetes, hogy a pótdadók szedésétől eltűnjen az állam a városokat, mert például Aradot véve alapul, a jövőben az állami adók összege akkora lesz, mint most az állami és a városi pótdadók együttvéve. Ha most még ezekhez külön városi pótdadó is járna, akkor ez már az adók oly kolosszális terheit rónák a lakosságra, hogy ezek messze meghaladnák a polgárság teherbíró képességét. Itt nem marad más hátra: tartsanak ebben az ügyben összejevetelt a városok és együttesen járuljanak a kormányhoz, ott azonban ne azt sürgessék, hogy a pótdadó újra kivethető legyen, mert ez a polgárság összeroppanását jelentené, hanem azt igyekezzenek elérni, hogy, mivel a kormány a végső-kig kimeríti az adózók teherbírást, tehát fedezze az állam teljes mértékben a városok szükségleteit.

Megkezdődött a felirati vita.

(Megszavazott törvényjavaslatok. — A kamara ülése.)

Bucuresti. A kamara mai ülését délután három órakor nyitotta meg *Orleanu* elnök. *Madgearu* képviselő interpellációt terjeszt be az ellenséges vagyomok likvidálása ügyében, ahol az államnak több mint 200 millió arany lei kára volt. Majd *Róth* szász képviselő a cernovici német színház ügyében terjeszt be interpellációt. A színházat az ottani rendőrség a diákság zajos tüntetése miatt becsukatta.

Jorga közbeszó: Ostoba intézkedés!

Dr. Róth rámutat arra, hogy abban az esetben lehetett volna szó a színház bezárásáról, ha az antiszemita tüntetések éle a színház vezetősége ellen irányult volna és provokálta volna a további zavarokat, de a jelen esetben a színház vezetősége keresztény. *Nistor* bukovinai képviselő bejelenti, hogy *Róth* már elkésett az interpellációval, mivel a színház már meg is kezdte előadásait az új színházépületben. *Dr. Róth* kéri, hogy a színházról továbbra is a nemzeti színházban tarthassa előadásait.

Ezután a felirati javaslat vitá-

ja következett. Elsőnek *Jorga* Thoma képviselő szólalt fel. Hosszabb történelmi visszajáratást vet a múltba, különösen a bukovinai románság történetével foglalkozik.

Jorga közbeszó: Ki fogadta az osztrák főherceget csernovitzi bevonulásakor?

Irimescu liberális képviselő támadja az ellenzékét és megállapítja, hogy a liberális párt az egyetlen, amely egy program gya korlati megvalósítására is képes.

A kamara ezután több törvényjavaslatot szavazott meg. *Vaitola* nu beteresztette az erdélyi községi tanácsok mandátumainak meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot. *Comers* szász képviselő kifogásolja a javaslatot, a mely helyett a községi autonómia visszaállítását követeli. A kamara megszavazta a javaslatot és ezzel az ülés véget ért. (*Rador.*)

Bucuresti. Az alkotmányreformot előkészítő bizottság tegnap *Bratianu* miniszterelnök elnök lésevel ülést tartott, amelyen *Dizescu* előadó beszéde után szétosztották a tervezetet a bizottság tagjai között, mire az ülést holnapra halasztották. (*Rador.*)

A londoni konferencia kudarca.

(Ha el nem napolják, nyílt szakításra kerül a sor.)

LONDON. A hivatalos szepitgetés ellenére is megállapítható, hogy a londoni konferencia elnapolása nélkül nyílt szakításra került volna a sor a szövetségesek között. De még az elnapolás is csak látszólag tudja megmenteni egyetértésüket. *Bonar Law* angol miniszterelnök elutasította *Poincaré*nek az *Essen* és *Bonhum* megszállására vonatkozó terveit. Január másodikán újból összeülnek Párisban és január tizenötödikére hívják össze a nemzetközi adószágerkezletet, amelyen résztvesznek a kis államok is. Addig azonban Franciaország semmiesetre sem kezd külön akciót Németország ellen.

PARIS. Politikai körökben úgy hírlírik, hogy *Millerand* elnök táviratban közölte *Poincaré*val, hogy a konferencia megszakítását kudarcnak tekintené és ezért igyekezett az elnapolást még az utolsó pillanatban is megakadályozni. *Mussolini* olasz miniszterelnök egy hírlapírónak kijelentette, hogy a londoni konferencia nem végződött ugyan rosszul, de az a véleménye, hogy jobban is végződhetett volna. Igen fontosnak tartja azt a döntést, amely szerint a jóvátételt és a háborus

adósságok ügyét ezentul együtt kell tárgyalniok. Kijelentette, hogy Olasz ország csupán a német területek megszállási terve miatt nem támogathatta teljes erővel *Poincaré*t, minthogy a maga részéről a megszállást csak abban az esetben tartja megengedhetőnek, ha Németország magatartása azt alaposan megokolná.

A *Matin* szerint a miniszterelnök konferenciája, amely Párisban január másodikán ül össze, két-három napig fog tartani. A tanácskozást a szövetséges államok konferenciája fogja követni, amelyen Lengyelország, Románia, Csehszlovákia és Japán is résztvesznek. Azt remélik, hogy ezen a konferencián Amerika is képviselteti magát. Ezen az értekezleten az egész jóvátételi kérdést és a szövetséges tartozások rendezését megfogják vitatni, valamint megállapítják az általános munkaprogramot. Ez a konferencia egyelőre a brüsszeli konferencia helyét tölti be, amely csak akkor fog összeülni, ha a miniszterelnökök tanácskozásai eredménnyel járnak.

— *Mussolini* az angol királynál.

London. *György* angol király ma reggel fogadta *Mussolini* olasz miniszterelnököt. (*Rador.*)

Az Ulain-Rassay ügy hullámai.

(Mindonki nyilatkozik. — Friedrichet is hazaárulással vádolták.)

Budapest. A nemzetgyűlés mai ülésén az interpellációk során Hegyemegi-Kiss Pál az Ulain-Rassay ügygel kapcsolatban szólalt fel. Nyilatkozott a képviselő egy hírlapírónak és kijelentette, hogy interpellációjában meg fogja kérdezni, milyen nyomozó szerveket keresnek és azt, hogy milyen eljárást alkalmaznak azokkal szemben, akik hamis bizonyítványokat gyártanak. Megkérdezi azt is, megengedhetőnek tartja-e a nemzetgyűlés és a Kormány, hogy ilyen tendenciózus nyomozások hamis eredményei a közvélemény tudatába átmenjenek. Felszólalásában Ulain Ferenc dr. személyével nem kíván foglalkozni. Gróf Bethlen István miniszterelnök a következőket mondotta egy hírlapírónak:

— Az Ulain-Rassay ügyet lezártnak tekintem. Mindent tisztáztunk, így tehát nincsen olyan részlet, amelyet még tisztáznunk kellene. Többet erről nem mondhatok.

Dr. Ulain Ferencz, Rassay Károly vádlója is nyilatkozott egy hírlapírónak ezzel az ügygel kapcsolatban. A következőket mondotta:

— Meggondolatlanul elsiettem a dolgot. Temperamentumos ember vagyok és a multkor közbeszólás csak kiszaladt a számon. Most már látom, hogy információ nem volt egészen megbízható. Pedig fel sem tételezhettem, hogy így megjáró, mert egy teljesen korrekt szavahíhető uriembertől hallottam a dolgot. Be kell vallanom, hogy amikor közbeszóltam, még nem láttam a nyugtát és így nem volt módomban ellenőrizni, hogy Rassay aláírása hiteles-e? Később beszéltem

a miniszterelnökkel, aki felvilágosított, hogy az aláírás hamis. Erre én megszüntettem az akciót. Bővebben azért nem nyilatkoztam, mert lebeszéltek róla. Pedig jobb lett volna akkor elmondanom mindazt, amit most a nemzetgyűlésen. Az ügy története különben a következő: Rassay annak idején több napot Bécsben töltött. Budapesten azt mondotta elutazása előtt, hogy Münchenbe megy, de kiderült, hogy nem járt Bajorországban, hanem az egész idő alatt Bécsben tartózkodott. Rassay ma mondotta csak, hogy Lovászyval és Garamival találkozott Bécsben. Azonban akták vannak a kezünkben, hogy másokkal is tárgyalt. A miniszterelnök értesült a tárgyalásról és arról hogy valakinek cseh pénzt fizettek liberális agitációra. Akkor még nem tudták, hogy melyik párt kapott pénzt és Rassay neve sem szerepelt az ügyben és csak annyit közöltek bizalmasan, hogy a magyarországi liberálisok kaptak pénzt a csehektől. Erre megindult a kutatás a nyugta után. Ekkor egy külföldi ur vállalkozott arra, hogy megszerzi a nyugtát. Egy teljesen szavahíhető uriember az illető és így senki sem hitte, hogy valami bicsaklás történt. Ma sem kételkedik benne senki, de lehetséges, hogy az illető külföldi ur, aki többször megfordult Budapesten, a bécsi szökevények hálójába került és azok köréből prezentálták neki a nyugtát. Mert bizonyára jó üzletet akartak csinálni. Így került a nyugta fényképmásolata a miniszterelnökhöz és hozzánk. Valószínű, hogy Rassay is onnan kapta meg. Az egyik aláírás alatt egy másik elmosódott aláírás is látható. Vélemé-

nyem szerint ez lényeges momentum. Arra a kérdésre, hogy ki csoda ebben az ügyben a közvetítő, azt feleltem, hogy képviselő vagyok, jogom van hallgatni és hallgatni is fogok. *Eszem ágában sincsen, hogy lemondjak emiatt az ügy miatt a mandátumomról.* Annyit megtettem, hogy kiléptem az egységespártból, de csak azért, hogy képviselőtársaim ne feszélyezzék magukat.

A liberális lapok szerint Ulain rövidesen ismét vissza fog térni az egységes pártba. A nemzetgyűlés legközelebbi ülésén Friedrich István is fel akar szólalni és tiltakozni akar az ellene titokban kolportált hazaárulási vád ellen. Friedrich egy hírlapírónak elmondotta, hogy még a mult nemzetgyűlés együttlétekor történt, hogy a pártelnökök és a házelnök egy a politikán kívül álló magas személyiségnél hivatott össze és ott azt közölték, hogy ő Friedrich cseh kormányférfiakkal, de különösen Massarykkal és Benessel hazaárulási tárgyalásokat folytat és állandóan különböző titkokat árul el nekik. Szó volt arról is, hogy *le fogják e miatt tartóztatni.* Bejelentették azt is, hogy egy órán belül ott lesz az illető, akivel Friedrich Massarykhoz különböző iratokat küldött. Azóta azonban sem az az illető, sem pedig az akták nem kerültek elő.

— Állítólag egy csomó fénykép és másfajta irat is van ellenem, — mondotta Friedrich — fel akarom tehát most szólni a kormányelnököt, hogy vegye elő ezeket az aktákat és állítson bíróság elé.

Budapest. A nemzetgyűlés mai ülésére az interpellációk egész áradatát jegyezték be. Egyelőre a biztosító intézetek állami felügyeletéről szóló törvényjavaslatot tárgyalják. Rassay Károly személyes kérdésben kíván felszó-

lalni Ulain Ferenc nyilatkozatával kapcsolatban. Rassay felszólalásáról a következőket mondotta a hírlapírónak:

— Ulain megjelent nyilatkozatára szándékozom felelni és ki fogom jelenteni, hogy ismét hazudott!

Villamosbaleset — rablással.

(Harmadfél millió tört el.)

Budapest. Vitányi Béla dr. ügyvédet, nyugalmazott miniszteri tanácsost tegnap este veszélyes villamos baleset érte, amely szerencsére életáldozatot nem szedett, de mégis nagy kárt okozott neki. Az ügyvéd fel akart ugrani egy villamosra. A kocsi kapaszkodás nem sikerült, úgy hogy Vitányi dr. elvesztette egyensúlyát. Hirtelen fogódzkodni igyekezett. Kezébe tartotta irattáskáját, amelyben két és fél milliót vitt. Az irattáska akadályozta őt a gyors fogódzkodásban. S hogy a mozgó villamosról le ne essék a pótkocsi alá, hirtelen, amint erőlködve félig lógva csüngött a kapaszkodón bedobta az irattáskát a peronra. De már későn szabadította fel a jobb kezét. A kocsi mind yorsabban haladt s a lendület következtében az ügyvéd leesett a lépcsőről. Ruhája beakadt egy vasáttal s a száguldó kocsi mintegy tizenöt lépésre vonszolta magával az ügyvédet, aki majdnem a kerekek alá került. A járókelők segítettek talpra Vitányit. A villamos a rádobott aktatáskával már elérhetetlenül messzire robogott. A miniszteri tanácsos kocsi alá ült s igyekezett a villamos után, de a végállomáson érték utól. Itt a

Schratt Katalinnál.

(Ferenc József barátnője nem szereti a magyarokat.)

Bécs egyik legkedvesebb külvárosában Hietzingben, van egy csendes arisztokratikus hangulatu utca, a Gloriett-Gasse. A schönbrunn park évezredes fáit körülzáró hideg, szürke kőkerítéssel kezdődik és kissé kigyóvonalban húzódik a domboldalon. Az utca csendjét csak néha bontja meg egy autó szirénája, elegáns apró barokk stílusú villák, mintha megannyi egy tündérhercegnőt rejtegetne a szigorúan leüggönyözött ablakok mögött. Aki csak némileg ismeri az utcák pszichológiáját az megérzi, hogy az a rész a multba álmódik vissza, a régi Bécsbe, a Kaiserstadtba, még alig tíz percre innen, van egy-két modern nagy kávéház, ahol különböző nemzetiségű menekült forradalmárok fogyasztják el feketéjüket, felváltva várva az Abend esti kiadására és a világforradalomra.

A Gloriett-Gasseban van a világlája egy 70 éves öregasszonynak. Bécs egykor rajongva ünnepelt kedvencének, az egykori császári szeretőnek, Schratt Katalinnak. — Az elmúlt esztendőben sokat fog-

lalkoztak a bécsi lapok Schratt Katalinnal abból az alkalomból, hogy egy amerikai színházigazgatóság mesés honorárium ellenében leszerződött hosszabb vendégszereplésre az öreg művésznő. Nemrég tért vissza Amerikából és mi ebből az alkalomból kerestük fel.

Ódon cirádás, nehéz vaspántos nagy kapu. Csak hosszas csengetésre nyílik ki, nem nagyon szivesen, erősen csikorogva. Nem sokan járhatnak ide. A kapus meglehetősen bizalmatlanul nézegeti névjegyemet, meglátszik az arcán hogy hangzatosabb vizitkártyához van szokva. Hasonló bizalmatlansággal viseltetik velem szemben két hatalmas házőrző kutya is. Nem is engednek tovább menni, míg a kapuval szemben nyíló üvegverendáról ki nem jön egy idősebb társalkodónó típusú hölgy, aki beljebb tessékel. Végig megyünk az üvegverendán, hatalmas pálmák, nádfonatu székek, kis fehér reggeliző asztalka, kedves, szelid, tisztességes, de nem különös.

Egy szép empire stílusú ebédlőben leültet, míg bejelent a házasszonyának. Van időm körültekinteni. Három szobán látok ke-

resztül, mind empire, de polgári, csak jókarban tartva. Sok hasonló bécsi lakást láttam öreg Hofratoknál, akik egy úgynevezett igazán csinos butorozott szobát adnak ki. „Női látogatók kizárva”, — felkiáltással. Valami egész különös illat terjeng, szimatolok, nagyon ismerős, de nem tudom kitalálni, hogy honnan. Annyi bizonyos, hogy nagyon régen nem éreztem ilyen illatot. Valami egészen polgári illat, vagy már hajlandó vagyok feltételezni, hogy nagyon előkelő, míg rájövök. Megvan. Valamikor régen, ha a nagyanyám kinyitotta a ruhaszekrényét, volt ilyen szag. Levendula. A szemeim tovább kutatnak. Szeretnék valamit látni, ami a volt monarchia császárára emlékeztet. Sehol egy kép se róla. Akkor jut eszembe, a mit valahol olvastam, hogy a negyven millió korlátlan uralkodója nem volt valami bőkezű. — Végre találom valamit. Az asztal piros bársony terítőjén egy arany cigaretta tárcát, kétfejű sassal. Ennyi az egész. Kénytelen vagyok megállapítani, hogy a lakás úgy néz ki, mint egy rendes és általában nem nagyon kedvelt polgári hely, vagy plebejus szemeim nem érzik az igazi előkelőséget.

Közben megérkezik a társalkodónő és hidegen kijelenti, hogy Schratt Kata nem fogad újságírókat. Nem is fogadott sohasem, teszi hozzá vigasztalólag, meg a magyarokat különben sem szereti (Ezt a tulajdonságot ugylátszik a császártól örökölte). Tulajdonképpen örülök, hogy így végződött, úgy sem igen lett volna miről beszélgetnünk.

Önagysága kikisér. Az udvar szélén van egy kis emeletes, vadszőlővel befutott lugas. Ugylátszik némileg kárpótolni akar, mert nagy megilletődéssel magyarázza, hogy a császár ott szokott reggelizni. Annyi baj legyen, gondoltam magamban, újra visszanyerem régi és kevésbé romantikus pesti émemet.

Kinn az utcán szabadon és boldogan lélegzettem, a demokratikus köztársaság ózondus levegőjét. Levendula ide és oda, dacára az össz indexcifereknek és 4000 koronás kávéknak, talán így még is jobb. Igaz, hogy csak nekünk, de hát az ember egoista, vagy mi és a Gloriett Gasse lakói csak aludják tovább álmukat, amiből nincs többé fölébredés.

Kocsi vezetője és Kalauza kijelentették, hogy nem találtak az üres kocsi semmiféle akatáskákat. Ugy látszik, az utasok közül valaki észrevétlenül fölvette a feldobott táskát, látván, hogy a táskagazdája leesett a lépcsőről. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a két és fél millió tartalmazó akatáskák megkerítésére. Több szemtanút kihallgattak már ebben az ügyben.

Fetter Géza meghalt.

(Husz évig az aradi üzletvezetőség szolgálatában.)

Ma délután 1 órakor örök nyugalomra hunyta le szemét Fetter Géza nyugalmazott aradi üzletvezetőhelyettes. Hetvenkét éves korában érte a halál Fetter Gézát, aki Aradon született és életének legnagyobb részét is itt élte le. 1871-ben került a vasút szolgálatába és negyven éven keresztül dolgozott a vasút érdekében, míg ezelőtt tíz esztendővel nyugalomba nem vonult. Közben tizenöt esztendőig a galíciai Przemyslben volt beosztva szolgálatára, majd onnan Aradra került. Az aradi üzletvezetőséghez husz esztendőig volt. Az aradi üzletvezetőség helyettes vezetője erővel közeli ember volt, akiféle egy felebbvalól, mint alantasai szerettek. A mindenkor üzletvezetők mellett valójában ő intézte állandóan az aradi üzletvezetőség ügyeit. Aradi vasúti szolgálatát alatt kapta a bolgár polgári érdemrend nagykeresztjét és ezelőtt huszonöt esztendővel néhai Károly román király a román csillagrend tisztakeresztjével tüntette ki a magyar államvasutak érdemes tisztviselőjét. Arad város törvényhatóságának tizenkét éven keresztül választott tagja volt. Amikor tíz évvel ezelőtt nyugalomba vonult, érelmeszesedés támadta meg Fetter Gézát és ennek a következményeképpen lépett fel a végelgyengülés, amely halálát okozta. Csak néhány nap óta érezte magát rosszabbul, de azt sem kezelőorvosa, sem családjának tagjai nem hitték, hogy a szívós természetű emberrel betegségére mára végeznél fog. Fetter Géza a legutóbbi időkhöz nem ágyban, hanem egy hintaszékben ülve töltötte nappalait. A közügyek iránt állandóan érdeklődött és még ma délelőtt is újságot olvasott. Délután 1 órakor a felesége, és gyermekei közül ketten tartózkodtak mellette, amikor észrevették, hogy a feje lehanyatlott. — Azonnal dr. Löwinger Miksa köz-kórházi főorvosért küldöttek, aki egy óra után néhány perccel kórházba vitte a halál beálltát. Halálát feleségén kívül három gyermeke: Fetter Irén hangversenyénekesnő, Margit, férjzett Fehér József né, a magyar állami jegyintézet szolnoki fiókja igazgatójának fe-

lesége és dr. Fetter Elemér az Arad-Csanádi Takarékpénztár köztisztviselője gyászolják. Teme-

Kornis Armin elkábították.

— Mi történt a teusi váróteremben?

Általános feltűnést keltett Aradon az a vakmerő rablás, amely az aradi Kornis Testvérek-céget csaknem egymillió fejjel károsította meg. Az Aradi Közlöny ma a következő detektivregénybe illő adatokat tudta meg a pártját ritkító és minden ízében izgalmas rablásról:

Kornis Armin, a Kornis Testvérek-cég beltagja Grünfeld Samu, a cég egyik főhivatalnokával tegnap este Aradról Clujra (Kolozsvárra) indult. A cégnek ugyanis egy Cluj melletti községben nagyobb erdőbirtoka van és bizonyos befektetésekre 850 ezer leit kellett a birtokra szállítani. Egy kizárólag és egy bőröndöt vittek magukkal. A kizárólagban 352 ezer leit helyeztek el és a bőröndben vitték a szükséges ruhásműveket és utazási felszereléseket. Reggel öt órakor érkezett a vonat Teiusra (Tövisre), ahol a Cluj felé induló vonatra hét óráig kell az utasoknak várakozni. Kornis Armin és Grünfeld Samu Teiusra való utazás alatt semmi gyanusát nem vettek észre. Az első osztályú fuksékban ketten ültek. A bőröndöt a hálóba tették és a pénzt tartalmazó táskát Kornis Armin állandóan a kezében tartotta. Amikor Teiusra megérkeztek, elhatározták, hogy a várakozási időt az első osztályú váróteremben töltik. Az első osztályú váróterem kisebb helyiség, amelyben kevesen tartózkodtak. Két-három férfi és asszony szunyókált a székeken, rajtuk kívül még két gyermek játszadozott a terem közepén. Kornis és Grünfeld az ablak melletti padon foglaltak helyet. Te kintettel a nagy pénzösszegre, ébren akarták bevárni a Clujra induló vonatot. Hogy az álmat elűzzék, beszélgetéssel töltötték az időt.

Körülbelül fél óráig társalogtak, amikor egy magas fekete kabátos uriember jött be a váróterembe. Letett egy bőröndöt, valamit kivett belőle és azután távozott. Kornis Armin a hőna alatt szorongatta az értékes táskát. A bőröndöt a földre tették és mind a ketten elhelyezték rajta lábukat. A fekete kabátos uriember

Szemtanu elbeszélése a rablásról.

Kornis Ödön, a Kornis Testvérek-cég előzőkeny főnöke a rablásról a következőket mondotta:

— Az eseményről pozitív formában csak ma reggel értesültünk, a mikor megérkezett Grünfeld Samu, a cég tagja, aki szemtanúja vagy azt lehetne mondani, szenvedő részese volt ennek a vakmerő rablásnak. Ő mondotta el a rablás történetét és a nyomozás megindítását. Öcsém, Kornis Armin és Grünfeld a teusi állomáson az első osztályú váróterembe mentek be. A teremben több podgyász volt, de nem volt benn senki, csak két-három gyermek játszadozott ott. Letették csomagjaikat és a meleg kályha közelében ültek le. Csendesben beszélgetni kezdtek. Közben bejött a várószobába egy ur, akire nem sok gondot fordítottak. Látták, hogy az illető mellettük elhalad, majd a szemben lévő csoma-

tése pénteken délután 3 órakor lesz a Strada Cosbuc (Wesselényi utca) 1. számú házból.

Ujabb részletek a rablásról.

távozása után Grünfeld Samu úgy érezte, hogy valami ellenállástalan bágyadság vesz erőt rajta. Közben a teremből mindenki távozott. Valószínűleg az utasok az étterembe mentek reggelizni. Kornisék egyedül maradtak. Grünfeld Samu minden erejét megfeszítve kilúdozott a zsebhasztó bágyadság ellen. Beszélni kezdett, de a nyelve nehezen forgott. Szemeit nyitva akarta tartani, de lehetetlen volt. Felakart állni, de visszaesett a padra. A kábultság oly erősen támadta meg az agyát, hogy hátra hanyatlott és elaludt.

Amikor felébredt, már világos volt. A Clujra induló vonat ott füstölgött a sínek között. Grünfeld Samu azt hitte, hogy legfeljebb öt percig aludt. Ránézett Kornis Arminra és megdöbbenve látta, hogy a pad karfájára támaszkodva mélyen alszik. Felrázta Kornis Armin, aki felébredés után azonnal a kizárólagja után nyult. A legnagyobb rémülettel tapasztalta, hogy a 352 ezer leit tartalmazó táskák hiányzik. Mindketten felugrottak és akkor látták, hogy a bőrönd, amelyre a lábukat tették elalvás előtt, szintén eltűnt, azonkívül hiányzott Kornis Armin kalapja is. Kirohantak a váróteremből és fellármázták az állomási csendőrséget. A csendőrök kordont vontak az állomás körül, mindenkit kihallgattak és megmotoztak, azonban az óriási pénzösszegnek táskával, bőrönddel, kalappal együtt nyoma veszett.

Kornis Armin és Grünfeld Samu vallomása alapján minden valószínűség szerint a vakmerő rabló kábítószert dolgozott. Aradról két detektiv utazott Teiusra, ahol megkezdtek a nyomozást. Elsősorban annak a kiderítésére helyezték a főszűrt, hogy ki volt az a titokzatos fekete kabátos uriember, mert az a gyanú, hogy ő követte el a rablást. Grünfeld Samu ma Aradra érkezett és délután ismét visszautazott Teiusra. Románia teljes rendőrsége és csendőrsége a legnagyobb körültekintéssel folytatja a nyomozást a rabló kézrekerítésére.

Kornis Armin, hogy a csomagokat szedjék össze és szaladjanak a vonathoz. Kornis megtörölte szemeit és podgyásza és kizárólagja után nyult. A táskák, mielőtt elaludt, a kezében volt, míg a podgyászt lába elé helyezte, lábát rátette. A kis bőrönd mellé helyezte el a hócipőjét, amit mindjárt, amikor a terembe léptek, levett a lábáról. Mikor Kornis Armin mindezeket nem találta ott, kétségbeesetten kiáltott fel, hogy elloptak mindent. Az első pillanatban azt hitték, hogy még mindig álmódnak. A teremből a gyermekek is kimentek és egy-két szegényesebb kosáron és csomagon kívül nem volt ott semmi. Az ő holmijuk, a kizárólagja, amiben a pénz volt, a bőrönd, a hócipő és Kornis kalapja eltűnt. A rabló mindent elvitt tőlük. Azonnal az állomásnökhöz szaladtak, majd az állomásnökökkel együtt az állomási rendőrséget és az ottlevő katonai kirendeltséget értesítették az esetről. A rendőrség mindjárt megtette a legszélesebb körű intézkedést. A katonasággal együtt kordont vonatt az állomásépület és a pályaudvar köré. A vonat indulását letiltották és minden embert, mindenkit igazoltattak, aki csak a kordonon belül tartózkodott.

A vonatokat, amelyek akkor érkeztek vagy indulóban voltak, átkutatták, a gyanúsabbakat megmotozták és egyelőre néhányat őrizetben is tartottak, mert nem tudták magukat igazolni. De a rablóknak nyoma veszett. Ennek a nyomozásnak, amely mintegy óra hosszat tartott, nem volt pozitív eredménye. Ekkor adták fel az ismeretes táviratot Aradra és ezután oldották fel a vesztegárt is, amely mindenkit egy órai veszteglésre kényszerített. A rendőrség tovább is megtette a szükséges intézkedéseket. Folytatta a nyomozást egyrészt a városban, másrészt pedig a környékbeli hatóságokat értesítette az esetről.

Teherárak hazaszállítása

(A vasúti vezérigazgatóság rendelete).

A CFR. vezérigazgatósága a napokban nagyfontosságú rendeletet bocsátott ki az árak hazaszállításáról. A rendeletet, amely december elején lépett életbe, újabban módosították, még pedig a következőképpen: Az összes első- és másodosztályú, akár gyorsakár rendes teherárak, bélyeggel bementesített csomagok és „Pályaudvar restente” címzésű árukat a CFR. rakatja ki, ugyancsak a CFR. szállítja a címzett lakására, tekintet nélkül arra, hogy azok magánosok vagy hatóságok. Kivételesen képeznek azok a hatóságok, amelyek saját szállítási eszközökkel rendelkeznek vagy érvényben lévő szállítási szerződésük van. A feladott árak kétezer kilogrammon felül átvehető a címzett vagy a szállítótársaság által, de csak abban az esetben, ha ezt előbb írásban kérték a CFR. igazgatóságától. Ezeknek a kérvényeknek aláírását hitelesíteni kell. Az engedélyeket egyszer és mindenkorra adják ki.

Hogy áll a leu?

December 13-án fizettek 100 lelért:

Párisban 8.75 frankot
Zürichben 3.20 frankot.
Budapesten 1525 koronát
Brüsszelben 9.20 frankot
Belgrádban 47— dinárt
Berlinben 5000 márkát
Londonban 1 angol font 755 lei

Száz idegen darab.

Heltai Jenő műfordítói jubileuma.

Budapest. A magyar irodalom egyik büszkesége: Heltai Jenő különös és talán az egész világ irodalomtörténetében páratlan jubileumot ünnepelehet ebben a színházi szezonban. Nemsokára ugyanis színre kerül a századik olyan külföldi darab, amelyet Heltai Jenő fordított magyarra.

Ahol csak magyar könyvet olvasnak, magyar darabokat játszanak, magyar dalokat énekelnek, ismert és iszteleket keltő a Heltai Jenő neve. Ki ne olvast volna vidám regényeit, ki ne hallotta volna finom dalait, ki ne károgott volna ötlettel és humorral teli bohózatain, kinek a szívét nem fogták volna meg mély érzéssel zengő versei? Mindeme szakadatlan munka között Heltai szinte érthetetlenül időt talált arra, hogy egyik darabot a másik után fordítsa le, mindegyiket kímélve az ő ragyogó szellemének friss ötleteivel.

Egész fiatalember volt, mikor a Magyar Színház részére az első külföldi darabot lefordította. Van annak már körülbelül 25—30 éve. Akkor harminc forintot kapott az egész munkáért, pedig harminc forint abban az időben sem volt valami nagyon sok pénz. Az első fordítás után eredeti darabot — operettet — írt Heltai és nagy sikere volt. Utána azután egyre-másra kapta a fordítani való darabokat. Németből, franciából, angolból, olaszból ő ültette át magyarra az utóbbi két évtized legsikeresebb színdarabjait.

Ő nemcsak lefordította, de valószínűleg megírta magyarul a külföldi darabot. A vigjátékokba új meg új fordulatokat, deris helyzeteket, tréfákat, az operettekbe pompás, pattogó, csengő-bongó versket, humoros epizódokat szőtt be és innen van az, hogy csaknem minden Heltai-fordította darab egyre-másra aratta a sikereket. Bizony nem egyszer előfordult, hogy a Heltai fordítása jobb volt, mint az eredeti darab. Így történt ez Lehár Ferenc „Mulató istenek” című operettjével, melyet Heltai olyan pompásan fordított le, hogy mikor Lehár — aki jól beszél magyarul — meghallotta a magyar fordítást, visszafordította a magyar szöveget németre és azonnal ebben a formájában játszották tovább külföldön az operettet.

Nem ritkaság, hogy egyszerre három-négy színházban játszanak olyan darabot, melyet Heltai Jenő fordított. Most is a Vigszínházban a Cserebere, a Belvárosi Színházban a Kékszakáll nyolcadik felesége, a Blaha Lujza Színházban a Fifi színlapjain szerepel Heltai neve. A Vigszínház legközelebbi újdonságát, a Csábitót, valamint a Blaha Lujza Színház következő darabját, a Dé-dé című darabot is Heltai Jenő fordította. Szinte bizonyos, hogy az ő fordítása kész sikert jelent, mert kifogyhatatlan humora, költői nyelve, páratlan öt-

tessége széppé és érdekessé tudja tenni a hozzá kerülő darabokat.

Mindeme rengeteg munka közben most — hosszú szünet után — eredeti vigjátékot is írt, a Kis cukrázdát, melyet most kezdenek el próbálni a Vigszínházban és még karácsony előtt meglesz a premier. A színháznál járatos emberek azt mondják, hogy egyike a legkedvesebb, legkitünőbb vigjátékoknak és nem kétséges, hogy a budapesti közönség meleg szeretettel fogja a premiéren ünnepelni a magyar irodalom egyik büszkeségét: Heltai Jenőt.

„A románok tisztelik az erdélyi magyar faj önvédelmi harcát.”

(Goga Oktávián cikke a magyarság politikai szervezkedéséről. — Az egységes Magyar Párt hivatása. — Nem lehet meggátolni a régi kulturális közösséget.)

Goga Oktávián, a neves költő-politikus néhány hónap előtt újból megindította a *Tara Noastră*. Ez a folyóirat politikával, szociológiával és irodalommal foglalkozik eleven, nívós és színes módon. Cikkeit nagyrészt maga Goga írja. A folyóirat legutóbbi száma figyelemre méltó cikket közöl „Az erdélyi magyarság politikai szervezkedéséről”. Az *Ardeleanu* álnevével jegyzett cikk szerzőjének általában Goga Oktáviánt tartják.

— Románia magyarsága, — kezdi a cikk — nagyon okosan cselekedett, amikor a napokban egyetlen politikai pártba, a *Magyar Pártba* egyesült. A magyarság eddigi küzdelmei ismeretesekek. Három év óta, Erdély átcsatolása nap idejéről magyar honfitársaink sok állandó vívódáson mentek keresztül a túlaradó érzések hatása alatt, amelyet Magyarország özszeomlása váltott ki lelkükből.

A cikk ezután visszapillantást vet a legutóbbi évek eseményeire és a következőképpen folytatja:

— A magyarság most egy tiszta és mindenkit kielégítő eredményhez jutott. A különböző erdélyi magyar politikai alakulatok még nem tisztázott vagy éppen kétséges irányzataikkal egyetlen pártba olvadtak. E párt alapszövege, mint ahogy neve is mutatja: **a nemzeti védelem**. Arra van hivatva, hogy széles kereteibe minden eddigi áramlatot elhelyezzen egyetlen irányadó eszme: a fajvédelem körül tömörítve a magyarságot. Klasszikus sorakozása ez a kisebbségi pártoknak, akik alárendelik sokoldalú politikai meggyőződéseiket és szociális felfogásukat a nemzeti ideál fenséges eszméjének.

— Ne csodálkozzék senki, hogy mi örülünk ennek a ténynek. A románság s vele együtt ez állam minden felelős politikai tényezője ezentúl tudja, hogy egy nép reprezentáns elemeivel állunk szemközt. Tudják, hogy a magyarok meghatalmazottainak szavaiban a megnagyobbodott Románia nagy

számu polgárának tendenciói és különös kívánságai jutnak kifejezésre. E lépéssel az erdélyi magyarság politikája belép a normális mozgalmak keretébe, feladva minden ködlő mellékgondolatot és minden kalandos szellemet. Kötelességünk teljesen őszinte nyelven beszélni a magyar politikásokhoz. Megmondjuk nekik ugyan olyan értelmes szóval, mint ahogy régebben beszéltünk velük, amikor hátunk mögött éreztük a szegedi börtön kapuját, hogy

mi leszünk az elsők, akik respektálni fogjuk polgári szabadságharcukat és fajuk önvédelmi harcát a román állam keretein belül.

— Tulsokat gyötörtünk mi magunk a szabadtűz eszmék diadaláért a multban, túlmélyen éreztük, hogy bármilyen megfojtása a nemzeti mozgalmaknak erkölcstelen és abszurd, tulsokat tanultunk a történelmi Magyarország kormányainak hibájából, semhogy most átvegyük elnyomóink szellemét, azt akarjuk: tudja meg mindenki, hogy segédkezett nyújtunk az erdélyi magyarok összes politikai színezetű követeléseinek megvalósítására, legyenek azok kulturálisak, vagy közgazdaságiak, ha azok a meghatalmazott vezérférfiaktól erednek, ha azok egyetlen dogmatikus kívánságunkat respektálják: a kiegészített Románia területi integritását.

— Az új párt lépjen a parlamenti aktivitás terére, kérje a magyarság kívánságainak megvalósítását az új államalakulatban és legyen nyugodt, hogy senki sem fog utában sem türelmetlenséggel, sem elnemetlenítő tendenciákkal találkozni.

A magyarság új épületének megalkotása országunkban nem lehet más, mint e két nemzet barátságos együttműködésének eredménye.

— Az akadályok elhárítására és egy új élet megteremtésére magyar honfitársaink maguk mellett fognak találni. Nagy léba volna

azt hinnünk, hogy Középeurópa új földrajza mintegy varázsütésre elvágt a néptöredékek lelki kötelekeit a régi anyaországgal, azért, mert most más államhatárok keletkeztek. Ez az illuzió brutális lélektani tévedésünkről tenne tanúságot. Ezt mi nem engedhetjük meg magunknak. Keringeni fog tehát továbbra is a magyar szervezeten át az a lelki fluidum, amelyet az új ország-alakulatok természetesen nem akadályozhatnak meg. Politikailag azonban a dolgok megváltoztak. Budapest megszünt az új területek magyarságának politikai állásfoglalására befolyást gyakorolni. Leleki köteleik, kulturális érintkezésük továbbra is lesz ősi fővárosukkal, a politikai irányítás azonban nem lenne helyén való, sőt kompromittálná az itteniek eredményt célzó és váró munkáját. Tiszta programot és lojális eszközöket kívánunk tehát Erdély magyarságától. De tudjuk is, hogy mind a két fő sajátossága a magyarok lovasias és nyílt szellemének. Ekkor pedig az új párt megértő lelkeket fog találni politikai harcaink küzdőterén és kinyújtott jobbokat testvére együttműködéséhez.

Volt aradi földbirtokos pöre elvált hitvese ellen.

Egy aradi délutáni lap írja a következőket: Nagyon érdekes ügyben fog itélkezni a közeli napokban az aradi járásbíró. Az ügy szereplői a régi előkelő aradi társaság ismert tagjai, akik közül az egyik S. J. földbirtokos elvált szépségéről híres fiatal feleségétől, akit B. S. földbirtokos vett nőül. Még a válóper idején S. J.-t feljelentette a felesége, mert ékszereit nem akarta kiadni. S. azzal védekezett, hogy az ékszereket a forradalom idején letétbe helyezte és ezért nem adhatta ki egyelőre azokat. Később azonban az ékszereket megkapta és ekkor át is adta a volt felesége dolgait. Így aztán S. J. ellen a bünvádi eljárás is megszűnt, de most már a földbirtokos nem hagyta annyiban a dolgot. Most ő lépett fel vádlóként volt házastársa ellen. A fiatalasszonyt feljelentette az aradi királyi ügyészségen hamis vád címén. Az időközben férjhez ment urinó ellen megindult az eljárás, de az ügyészség a vádat átminősítette hatóság előtti rágalmozás vétségére és az ügyet áttette a járásbíróhoz, ahol már kitzették a tárgyalást és a napokban hoznak ítéletet B. S.-né, a volt hitvestárs ellen. A tárgyaláson S. J.-t ügyvédje fogja képviselni, mert a földbirtokos egy év előtt Budapestre repatriáltatta magát.

— *Felkérjük azon t. vidéki előfizetőinket, akik lapelőfizetési hátralékukat még nem egyenlítették ki, avagy előfizetésük lejárt és azt nem újították meg, sziveskedjenek az összeget haladéktalanul az „Aradi Közlöny” kiadóhivatatal címére beküldeni, mert ellenkező esetben kénytelenek leszünk lapunk küldését beszüntetni és követelésünket, mely tetemes költséggel jár, per útján behajtani.*

HIREK.

„A béke nem jött el.“

(A pápa karácsonyi enciklikája.)

RÓMA. A mai titkos pápai konzisztórium délelőtt 11 órakor nyílt meg. A konzisztóriumban XI. Pius pápa beszédet mondott, amelyben XV. Benedek titkokozását Palesztina ügyében sajátjának fogadja el s azt a reményét fejezi ki, hogy a Szentföld sorsának eldöntésekor megóvják a katolikusok és a keresztények általános érdekeit. XI. Pius ezután arról szólt, milyen fájdalommal töltik el a keleti népek sajnálatos szenvedései, amelyeket a legutóbbi háború pusztításai idéztek elő. A továbbiakban vázolta, mit tett a Szentszék, hogy a kisázsiai szenvedők sorsát enyhítse, nemkülönben az orosz lakosságét is. Emlékeztetett a Szentszéknek a génuai delegációhoz intézett jegyzékére, amelyben felhívta őket, vegyék fontolóra, milyen állapotban vannak népeik. Kijelentette ezután, hogy hasonló jegyzéket kellene intézni a Brüsszelben találkozó delegációhoz is, majd rámutatott, hogy ezek az értekezletek meddők maradnak és keserű csalódást okoznak a népekben, ha a hatalmak az igazság és a szeretet törvényeit nem alkalmazzák, amelyek végeredményben egyformán javára válnak.

Aradon keresik az amerikai szélhámost

(A csalók királya. — Akinék a nevét sem tudják.)

Budapesti jelentés alapján megírtuk, hogy Bécs, Budapest, New-York és egész Európa nagyvárosainak rendőrsége hetek óta egy nagystílusú szélhámost nyomoz, aki gazemberségeit olyan találékony-sággal hajtotta végre, hogy a legmerészebb csalásokon sem vesztett rajta. Az iparlovag igazi nevét egyelőre nem tudják, csak annyi valószínű, hogy a **szélhámos erdélyi származású magyar ember**. Az eddigi adatok szerint Erdélyből kereskedősegédi minőségben került ki Nyugat-Amerikába. A Wild West, ugy látszik, kedvező terep volt számára. Földek, prérók parcellázásával foglalkozott. Ezzel és különböző erdőkitermelésekkel nem a legegyszerűbb uton százezreket szerzett. Pénzével San-Franciskóban telepedett le. Ott házasságszédelgessel foglalkozott, még pedig valódi amerikai stílus szerint nagyban és üzletszerűen. Rövid idő alatt négy gazdag leányt jegyzett el és vett feleségül. Persze a mézeshetek után mindegyikétől megugrott és a szerencsés házasságok révén **ke-rek egy millió dollárt csalt ki a boldog hűvesektől**. Ezekután a nagytehetségű ember áttette székelyét Párisba. Ott azt adta elő, hogy **Suciu** Joannak hívják és gazdag román földbirtokos családból való. Mint orvostanhallgató szolgált a francia hadseregben, majd

egyszerre a román követség titkáriaként szerepelt. Amikor az amerikai körözés megérkezett Párisba, a titkár ur kerekelt oldott. A következő stáció Bécs volt. Itt már gróf Czobor Andornak hívták és egy új nemzetközi repülőársaságot szervezett. Már tekintélyes alapítási költségeket szerzett össze, amikor egy kis baleset érte. Eppen a leendő részvénytársaság igazgatóival sétált a Kärtner-Strassén, megállítja egy erdélyi fiatalember a következő szavakkal:

— Szervusz Czukor Jóska!

Suciu—Czobor—Czukor áldozatai közül az egyik értett magyarul és nyomban magyarázatot kért a megszólítás miatt. A soknevű szélhámos elvesztette nyugalalmát. Hetet-havat összehordott és estére ígért bővebb magyarázatot. Estére azonban Bécsset is elhagyta és Budapestre ment. Ott a rendőrség állandóan sarkában volt. A szélhámos talpa alatt égett a föld és másnap, ezelőtt négy nappal átszökött Romániába. A budapesti rendőrség diplomáciai uton nyomban értesítette a bucuresfi és aradi rendőrségeket a szökésről. Most Románia rendőrségei akarják kézrekeríteni a legutóbbi évtized csalóinak koronázatlan királyát, akinek még a nevét sem lehetett eddig megtudni.

— Uj kiviteli rendelet. Bucuressti. A kereskedelmi miniszter új kiviteli és behozatali rendeletet dolgozott ki, amit legközelebb a miniszterelnök elé terjeszt. (Rador.)

— Izzalmak a lengyel fővárosban. Warszó. A lengyel fővárosban még mindig állott helyre a rend és majdnem amennyi gyárban szünetel a munka. A munkásokat felfegyverezték, hogy a nacionalista csoportulásokat, amelyek az utcákon az elnököt fenyegetve, a zsidók ellen fellépve áldozatok alakulnak, feloszlassák. Tegnap a főtéren olyan fenyegető volt a helyzet, hogy egy nagy katonai autót fegyverrel volt kénytelen a tulajdosba beavatkozni. A beavatkozónak több halottja és sebesültje volt. A zsidó negyedekben ezek az események nagy nyugtalanságot keltenek. Narutovitz új lengyel köztársasági elnök ma letette az esküt. Az eskütétel után nagy botrányok keletkeztek, amelyeknek során heves összeütközés történt a diákság és a szocialista munkásság között. Az utközetnek több áldozata van. A rendőrfőnököt állásától felfüggesztették.

— Elitelt kémkedő orosz ezredes. Bucuressti. Krasovszky orosz ezredes kémkedési ügyében ma hirdették ki az ítéletet. Az orosz ezredeset egy évi elzárásra ítélték. (Rador.)

— Elsülyedt egy város. Róma. A Modena közelében levő Piandellagotti városka talajszüppedés következtében teljesen eltűnt a föld színéről.

— Mack-féle Kaiser-Borax csakis eredeti vörös dobozokban kerül eladásra.

— Nagy tűz Bucuresstiben. Bucuressti. Az éjjel 12 órakor a Cerna Gora-utca egyik emeletes házában tűz keletkezett. A vízhiány és a tűzoltók késése miatt ártterjedt a tűz egy másik házra, amely szintén a katasztrófa áldozata lett. Nagyon sok lakó hajlék nélkül maradt. (Rador.)

— A kifigurázott spanyol király. Páris. Alfonz spanyol király a nyár egy részét Deauville francia fürdőhelyen töltötte, ahol nagyon vidáman élt. Kedvteléseit feltűnést keltettek s egy francia vigjátékíró arra készítették, hogy a spanyol király fürdőzéséről revüt írjon, mely az egyik montmartrei kabaréban állandóan telt házak mellett kerül színre. A revü nem valami kiméletesen bánik Alfonz királlyal, úgy, hogy a madridi kormány jónak látta a párisi spanyol követség útján intervenni, hogy a revüt, vegyék le a műsorról. Azonban minden kérés sőt anyagi kárpótlás felajánlása is hiábavalónak bizonyult. A kabaré igazgatósága egyszerűen azt válaszolta, hogy a Montmartre nincsen Kasztíliaiban, hanem egy szabad köztársaságban. A spanyol király nyári kedvteléseit most aztán kénytelen elitünni, hogy a Páris népe egy egész szezonon keresztül mulasson rajta.

— Megjötték a karácsonyiak! Nagyban és kicsinyben kaphatók a Ferenc-téri vásárcsarnokban. Visszonteladónak árkedvezmény.

— Borelemzéseket „Saleron Durand—Paris“-féle francia Maligand készüléken naponta eszközöl **Dumbrău N. Anastasiu cég**, Arad. Bul. Regele Ferdinand 1-a. (Boros Béni-tér.)

— A Pálffy-bankház hitelezői. Budapest. Vásárhelyi Béla vizsgálóbíró két hét óta egymásután hallgatja ki a Pálffy-bankház károsultjait. Ezideig körülbelül harmincnek a kihallgatásával végzett Valamennyien Pálffy Sándor szigorú megbüntetését kívánják. A már meglevő feljelentésekhez az utóbbi időben újabb feljelentések is érkeztek, úgy, hogy az eddig 400 milliót kitevő kár az újabb feljelentések folytán 500 millióra növekedett. Pálffy hitelezői különben tegnap értekezletet tartottak, melyen bizottságot küldtek ki a státus megállapítására. A mai napon a hitelezők kérvénnyel fordultak Vásárhelyi vizsgálóbíróhoz, kérve, hogy engedje meg, hogy őrizet mellett Pálffy Sándor is résztvehessen a státust megállapító munkálatokon, mivel a kár igazi összegét csakis az ő közreműködésével lehet megállapítani. A vizsgálóbíró valószínűleg teljesíteni fogja a hitelezők kérését és Pálffy Sándor detektívek őrizete mellett részt fog venni bukott bankjának végelszámolásánál.

— Elvesztet egy huszmillió gyöngygyök. Budapest. Guttmann Albert pápai kereskedő a feleségével a Bristol-szállóból dél előtt 11 órakor gyalog távozott a kávéházon keresztül. A Lánchídon mentek át, onnan a siklóval föl a Várba, a Mátyás templomba, visszafelé meg a Magit-hídon keresztül tették meg a kórsétájukat. A mikor a szállóhoz értek, Guttmann Albertné ijedten vette észre,

szólt György királlyal, aki megnyugtató kijelentéseket tett. Sőt a forradalmi komité elnöke is kijelentette, hogy György király helyzete biztos, mivel úgy a forradalmi törvények, mint az alkotmány követelményei szerint lett királlyá kikiáltva. (Rador.)

— Bulgária hadsereget kér. Lausanne. A katonai szakértők bizottságának mai ülésén Stambulinszky kérte, ismerjék el Bulgária jogát arra, hogy hadsereget tarthasson, mert a békeszerződésnek ez a rendelkezése az ország létalapjait fenyegeti és tovább tarthatatlan. Nem valószínű, hogy a lausannei konferencia ebben a kérdésben határozná. A szövetséges és török katonai szakértők mai ülésén a Márvány-tenger ügyét vitatták meg. Valószínű, hogy teljes megegyezésre jutnak ebben a kérdésben is. (Rador.)

— Olaszországban győztek a fascisták. Róma. Az olaszországi községi választásokon mindenütt a fascisták győztek.

Megkezdődött a nagy karácsonyi vásár Vándor divatruházában, Str. Methana (Forray-utca) 1000 méter különféle maradékok nagy árkedvezéssel lesznek kiadva

hogyan hiányzik a gyöngygyakék. Azonnal jelentést tettek a főkapitányságon, hogy elveszett 105 darab gyöngyszemből álló a gyöngy-sora, amelynek zárója két briliáns-csajt volt. Szerintük csak a körséta alkalmával vesztették el, mert amikor leindultak a szőlőtől még megvolt. Bejelentették a főkapitányságon, hogy a megtaláló fél millió korona jutalomban részesül.

Sport.

A magyar footballbajnokság.

Budapest. Az első osztályú bajnokság őszi fordulójának utolsó mérkőzése tegnap zajlott le. Az MTK mérkőzött a Zuglóiak csapataival. Az MTK győzött 4:0 arányban a Zuglóiak felett régen nem látott szép játék után. Az őszi forduló végeredménye a következő: 1. UTE győzött kilencszer, eldöntetlenül mérkőzött egyszer és vesztett egyszer, adott gólt 28-at, kapott 5-öt, pontszáma 19; — 2. MTK, győzött nyolcszor, eldöntetlenül végzett háromszor, adott gólt huszonhatot, kapott gólt hetet, pontszáma 18; — 3. FTC. győzött hatszor, eldöntetlenül játszott háromszor, vesztett kétszer, adott gólt 17-et, kapott 10-et, pontszáma 15; — 4. Törekvés, győzött hatszor, eldöntetlenül végzett kétszer, vesztett háromszor, adott gólt 22-öt, kapott 19-et, pontszáma 14; — 5. III. kerületi, győzött ötször, eldöntetlenül mérkőzött négyszer, vesztett kétszer, adott gólt 11-et, kapott 11-et, pontszáma 14; — 6. Vasas, győzött háromszor, eldöntetlenül játszott hatszor, vesztett kétszer, adott gólt 12-öt, kapott 13-at, pontszáma 12; — 7. VAC, győzött háromszor, eldöntetlenül végzett háromszor, vesztett ötször, adott gólt 9-et, kapott 15-öt, pontszáma 9; — 8. KAC, győzött kétszer, eldöntetlenül négyszer, vesztett ötször, gólaránya 6:9, pontszáma 8; — 10. Zugló, győzött háromszor, eldöntetlenül 2-szer, vesztett hatszor, gólaránya 9:14, pontszáma 8; — 11. MAFC, győzött kétszer, eldöntetlenül háromszor, vesztett hatszor, gólaránya 7:14, pontszáma 7; — 12. BTC, győzött kétszer, eldöntetlenül kétszer, vesztett hétszer, gólaránya 8:17, pontszáma 6; — 13. MAC, nem győzött egyetlen egyszer sem, egyszer eldöntetlenül játszott és a többi esetben vesztett, gólaránya 1:23, pontszáma 1. A második osztályú bajnokság őszi fordulója még nem fejeződött be.

Károlyi bünei.

(A magyar kincstár képviselőjének vádbeszéde.)

Budapest. A Károlyi-per mai tárgyalásán került a sor a vádbeszéde. A magyar állam képviselőjében Horváth Dénes kincstári ügyi igazgató mondott beszédet.

— Ugy hiszem — mondotta Horváth, — hogy elértünk az utolsó pont tárgyalásához, hogy Károlyi összeköttetésben állott a Gallilei-körrel, amely tevékeny részt vett a belső front megengedésében és a katonák fellázításában. A kör aknamunkája világos a munkások között terjesztett röpirataiból, amelyekben izgatták a munkásságot, hogy szabotáljon a fegyvergyárakban és sztrájkoljon. A Gallilei Kör szubvenciójára vonatkozólag kérem Sándor László kihallgatását. Ugyanő igazolni fogja, hogy a feloszlatott Gallilei kör Károlyi-kör néven újalakult. Károlyi megérezte a vörös uralom bukását és ezért elhagyta az országot, hogy ellenségeinknél keressen menedéket, ahol talált is. Pappenheim grófnéknak írta Károlyi, hogy jó jelleget tartja azt, hogy Benes magához hívta. Második levelében, a mit a forradalom évfordulójára a munkásságnak szánt, az állapotokat tarthatatlannak mondja és türelemre inti, amíg elérkezik ismét az ő ideje.

Ács védő reflektál az elhangzottakra, amely után Horváth tovább folytatta beszédét. Kifejezte a kincstár álláspontját, amelynek alapján kérte, hogy Károlyi vágyonának a kincstárra való átszállását ítélik meg. Hangsúlyozta, hogy a per kimagaslik a magánjogi perek közül, mert ellenkező kimenetele veszedelmet jelent a magyar állam létére és békés fejlődésére.

— Az előadott bizonyítékok szerintem, — mondotta Horváth, — elégségesek a per eldöntésére. Hiszen köztudomású, hogy a tények bizonyító erejét még a védelem sem vonja kétségbe. A háborúért kizárólag Németország, Ausztria és Magyarország felelősök az 1918. október tizenötödiki delegációs ülés kiáltványa szerint. Károlyi Mihály a katonatanácsot és a hadsereget esküszegésre bírta és a határokat védtelenre tette. Felmerült az a kérdés, hogy Károlyi miért vetemedett a hazárdulás elkövetésére? Erre is megfellelek. Hiszágból, gyengeségből és mindent leigázó szereplési vágyból. Kérem a vágyonának a kincstárra való átruházását a következő indokok alap

ján: először azért, mert 1917. őszén az antanttal tárgyalta, másodsor, mert a forradalmi munkássággal a kormány ellen izgatótt, harmadsor, mert a nemzeti tanács megalakításával és katonatanács megszervezésével a katonai fegyelmet felbomlasztotta, meggyedszer, mert esküszegésre bírta a hadsereget és a királyi uralkodói jogainak gyakorlásában a hatalom elnyerésének céljából megakadályozta és ötödször, mert elrendelte a fegyverletételt, a mellyel lehetővé tette az ország feldarabolását. Az igazság a magyar állam oldalán van és ezért az állam bíróságától igazságot kérek.

Irodalom, művészet

A magyarországi vidéki színházak részvénytársasága alakulnak.

(Nyílt levél a kultuszminiszterhez.)

BUDAPEST. Kardoss Géza debreceni, Nádas József pécsi, Palágyi Lajos szegedi és Sebestyén Géza miskolci színházgatók ma nyílt levélben fordultak a kultuszminiszterhez, amelyben érdekes és életrevaló tervet vetnek fel. A levélben elmondják, hogy hatvan-hetven tagból álló művészszemélyzettel dolgoznak, előadásukra ráfizetnek és emellett még jó előadásokat sem produkálhatnak.

Ez utóbbinak az az oka, hogy változatos műsort kell adniok, emiatt pedig a társulatnak drámát, vígjátékot, operettet és operát kell játszania, egy darab pedig olyan kevésbé megy, hogy még elegendő próbára sincsen idejük. A kultuszminiszter engedélyét kéri arra, hogy a négy társulat közös részvénytársasággá egyesülhessen és közösen szervezhessenek társulatot. Külön a modern drámához, külön a vígjátékhoz, az operetthez és az operához. Minden színház két és fél hónapig játszana egy városban és azután cserélnének egymással. A körforgás 2 és fél hónaponként megismétlődne.

* A színház heti műsora. Csütörtök: Apák. Premier. C) bérlet. Péntek: 7 órai kezdettel: Remény. Munkáselemlés. Tíz és fél órai kezdettel: Apák. A) bérlet. Szombaton: Nincs előadás. Vasárnap. Délután: Vasgyáros. Este: Nincs előadás.

* Az élet küzdelme a halállal annak a szenzációs drámai újdonságnak témája, melyet csütörtökön mutat be a színház drámai társulata. Az élő ember érzései találkoznak és vívnak harcot az elmulás gondolatával s bármilyen erős is az elmulás végzettségűsége, győznie kell a meleg élő szív szerelmének, mely még a halál hatalmát is megtöri. Az élő a halált hívja segítségül küzdelmében és a halál amikor megjelenik egyszerű formájában, ismét csak az emberi érzések nagyszerűségének diadal hirdeti. Ez „Az apák” lélektani alapja, mely tág teret enged a művészeknek, hogy egyéniségét, érzéseit és lélektani vizsgálódásainak eredményét egészen szubjektív formában juttassa érvényre. Szendrey Mihály és Darvas Ernő játszik a főszerepet

és mellettük Tökés Anny, Tompos Ella, Szántó Jenő és a társulat minden drámai erőssége jut hálás szerephez. A darabot Fekete Tivadar újságíró konferálja és Szántó Jenő hetek óta ambícióval és ötlettel segíti elő rendezői érzékével a sikert.

* A remény a legközelebbi munkáselemlés műsora. Kiforrott művészettel megírt és megalkotott remekmű, mely a maga magas nivója mellett melegen és közvetlen melegséggel szól a hallgatósághoz, melynek szórakoztató élvezetet és tanítást nyújt. Az idők lázas történéseiben jól esik a lelkeknek egy kis szellemi pihenő, egy kis megállás, üdülés a művészet tiszta levegőjében, ahol nagy eszmék és gondolatok táplálják a munkában kifáradt lelkeket.

* Ohnet szentimentalizmusa minden időben szíves olvasmánya volt az embereknek, sőt kívülről tudták az egyes nevezetes mondásokat, aprófiura szállt ez az érdeklődés, mely az emberek romantikus hajlamaiban leli alapját. Szeretjük az életet, annak minden érzését és ha mások sorsában látjuk érvényesülni ezeket a mozgató erőket: úgy beleéljük magunkat és mi is vissza emlékezünk arra, ami volt, olyan régen volt. A vasgyáros vasárnap délutáni előadása alkalmat ad nekünk arra, hogy ezeket a jóleső érzéseket felujtsuk és emlékeinkben elmélázva, gondoljunk vissza ifjú szerelmeinkre.

MOZI.

* Puccini Pillangókisasszonyának nyomán megható japán dráma kerül csütörtökön először színre az Urániában. A kis japán gesának, Cso-Cso-Sannak a tragédiája ez a kép. Halálos szerelemre gyullad a daliás tengerészhadnagy iránt, aki japán módra házasságot köt vele. Cso-Cso-San boldog, azt hiszi, hogy ez a frigy egy életre szól, hisz annak gyümölcse is érett: egy bájos kicsiny gyermek. De a férje elhagyja. Cso-Cso-San fájó szíve összeszorul, halokan elbucszik kicsiny gyermekétől és véget vet csalódott életének. A Harakirit csütörtökön mutatja be és pénteken még szombaton tartja műsoron az Uránia.

* A Hetek titka című gyönyörű kalandorregény második része már csak csütörtökön látható az Apollóban. Az ádáz küzdelem szinte az emberi képzeletet felülmúló változatokban folyik. Scarface nem nyugszik.

A szerkesztésért:
KAROLYI JOZSEF
felel.
Cezurat: **Dr. ROMUL MAGER.**

„IMPERIAL” likőr, cognac és rum a vezető márka.

Nagy Karácsonyi Vásár! Mélyen leszállított árak! Női ruha és télikabátokban

IULIU PLESZ GYULA

ARAD, Strada Col. Piriol 3. (Vörös-martby-utca) 959
A színház-épület hátsó bejáratával szemben

Legszebb karácsonyi és ujévi ajándékok nagy választéka **VAS-drogeriában.** Hatszerek, manikűr-készletek, szappanok és egyéb pipere-cikkek pontos kiszolgálása mellett kaphatók

Karácsonyfa minden nagyságban jutányos áron kapható
Strada Iosif Vulcan (Kazinezy-utca) 12. szám. 1294

ujból ő kerekedik felül, s a foglyokat tűzhalálra ítéli. Már lobognak a lángok a lekötözött áldozatok körül, a mikor a szegények egy késdobáló indián mesés ügyessége révén szabadulnak. De a kálvária még nem ért véget: Dickék egy vérszomjas indián törzs kezébe kerülnek, akik arra ítélik a fehéreket, hogy egy dühöngő tűzhányó kráterébe vetik őket. Ezzel az izgalmas jelenettel ér véget a második rész.

Közgazdaság.
A valutapiac.

Aradi valutaárak. (December 13.) Dollár 162, márka 0.02.50, szokol 5.05, dinár 2.30, francia frank 11.60, magyar korona 0.07.—. Kifizetések: Budapest 14.25, Bécs 430.—, Berlin 0.02.10, Prága 5.16.

Bucurestii tőzsdezárlat. (December 13.) Devizák: Páris 11.52, London 751, Newyork 163, Itália 8.23, Svájc 30, Prága 5.15, Bécs 0.00.23, Berlin 0.01.98, Budapest 0.07. Valuták: Márka 0.0216, léva 1.15.50, font sterling 741, francia frank 11.75, Svájci frank 31.50, olasz lira 8.15, dinár 2.35, dollár 162, osztrák korona 0.0026, magyar korona 0.06.80, szokol 4.90—5, lengyel márka 0.0100.

Zürichi nyitás. (December 13.) Berlin 0.064, Newyork 528.25, London 2449, Páris 37.35, Milano 26.35, Prága 16.75, Budapest 0.23, Zágráb 1.65, Varsó 0.03.25, Bécs 0.0074.50, bélyegzett 0.0076.

Zürichi zárlat. (December 13.) Berlin 0.065, Amsterdam 212.05, London 2449, Páris 37.40, Milano 26.37.50, Prága 16.65, Budapest 0.23, Zágráb 1.63, Bucuresti 3.20, Varsó 0.0325, Bécs 0.0075, lebélyegzett 0.0076.

Budapesti devizaközpont jegyzése. (December 13.) Napolaon 8800, dinár 27—28.60, angol font 10775—11075, dollár 2340—2415, hollandi forint 931—951, márka 0.30—35, léva 17.25—18.25, lei 14.25—15.25, lira 117—122, francia frank 165—171, szokol 73.50—77.50, osztrák korona 0.035—36, svájci frank 440—445, lengyel márka 0.14.25—15.25, jugoszláv korona 6.75—7.15.

Bécsi hivatalos zárlat. (December 13.) Milano 3500, London 329000, Newyork 71050, Zürich 13450, Berlin 8.70.

NYILTÉR.
Az ezen rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.
Nyilatkozat.
Alólirottak kijelentjük, hogy a Németh Sándor és Társa cégből Liszka Pál ur barátságos uton kilépett, a cég összes aktívait és passzívait átvettük. Liszka Pál urat a társas cégből eredő semminemű kötelezettség nem terheli.
Arad, 1922. dec. 11. 12599
Németh Sándor és Társa,
Gralitzer Géza.

A "BOGSZA"
növény és gyümölcsnedvből párolás útján előállított garantált természetes
LIKÖR.
Elevd 948.

Ragyogó fehérek lesznek a fogai, ha Földes-féle
MARGIT FOGPASZTAT
használ. Egy tubus ára 8 Lel. Kapható:
Dr. FÖLDES gyógyszerárban.

Legolcsóbban vásárolhat karácsonyra
brilliáns, gyémánt és arany-ékszert
WALDMANN-nál,
Plata Avram Iancu (Szabadság-tér) 14. sz.

Kálmán Jenő
(Cégtulajdonosok: Kálmán és Kormos)
áruügynökség és bizományi iroda.
Elvállalnak 12889
bel- és külföldi elsőrendű képviselőket bármely szakmából.
ARAD, Str. Consistoriului (Batthányi-u) 32

Karácsonyra!
Képeskönyvek, ifjúsági iratok, diszművek, kifestőkönyvek, művészi olajfestmények, rézmetszetek, diszlevélpapírok, karácsonyfadíszek legolcsóbb forrása. Matador játékszeregyek lerakata.
Kerpel Izsó
könyvkereskedése.
Ugyanott 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár 6076

Salon kőszent,
apritott tűzfát, faszentet és kokszot házhoz szállít: 19811
KNEFFEL szénüzlete
Bulv. Reg. Ferdinand (Boros B.-tér) 2.

Élőhal és burgonya
naponta kapható
Luttwák József cégnél,
Calea Banatului. 6115

Megkezdődött a nagy karácsonyi vásár,
hol meglepő nagy választékban legolcsóbban beszerezhetők a legszebb
disztárgyak és használati cikkek.
Fischer Mór
üveg, porcellán és képkerezető üzlete
Arad, Neuman-palota 12593

IZSÁKIN TAPERÓ UHU KÁVÉPÖTLÉK ELŐNYEI

PFaff balkaru olasz- és sima tűző, valamint családi 12915
varró gépek
kizárólag:
Hammer Vilmosnál
P. Avram Iancu (Szabadság-t.) 5-6 kaphatók

FEDOL
CREME DE GHETE
FEDOL
TERPENTINES CZIPÓCREM
MINDENÜTT KAPHATÓ.

Cipő a legalkalmasabb karácsonyi ajándék. Legolcsóbban vásárolhatja: **Apponyi Testvéreknél,** Bul. Regele Ferdinand 7.

Értesítés! Tisztelettel kérem n. b. helybeli és vidéki vevőimet, hogy sziveskedjenek karácsonyi cukorka és csokoládé szükségletüket a torlódás elkerülése végett már most és nem az utolsó napokban beszerezni. Ezzel egyidejűleg szives tudomásukra adom, hogy a legjobb minőségű szalon-cukorka Stanloles, gyönyörű csokoládé figurák (tisztá csokoládéből) fondant és géló figurák. Egyéb cukorka-árakban óriási választék. Tisztelettel Gábor cukorkaüzlet str. Alexandri Salas-u. f

PYRAM a mai kor legtökéletesebb cipőkrémje!
Figyelje meg tisztító hatását! **Kérjen kifejezetten „PYRAM“-ot.**

Figyelem a címre! Megérkeztek a híres Gritzner varrógépek olcsók és jók, melyekért 8 évet jótállók. **Hammer Zsigmond** Bulev. Regele Ferdinand No. 2.

Karácsonyi és újévi ajándékok óriási választékban, rendkívül olcsó árban (tucatonként 15.- Lelettől kezdve) szereshető be, míg a készlet tart. **MERCEDES-nél,** Bul. Reg. Ferdinand (József főherceg-ut) 8. szám. Vízonteladónak nagy árkedezmény.

Váradi L. női ruhakészítési szalonja Strada Russu Sirianu (Aulich Lajos-utca) 20. :-: Készíti a legújabb divatu angol és francia munkákat elsőrendű kivitelben.

Apró hirdetések.

Levelezés.

MEGISMERKEDNÉK egy olyan distingvált urhölgygel, kivel szabad órát elölthetném. Teljes című leveleket „Szociális” jellegre a kiadóba. 6101

KÖZÉPKORU URINÓHÓZ ajánkozik lakótársnak feltétlenül megbízható idősebb urember. Cím a kiadóhivatalba leadandó. 6121

Alkalmazás.

INTELLIGENTES, deutsches Fräulein, mit Jahreszeugnisse wird aufgenommen am 15. december, Adresse in die Administration. 400

PÁNATULNOU főszék keres egy írno-
kot, vagy kisézőt. 6096

FRANCIA-NÉMET nevelőnő keresek tizenhárom éves leányom mellé. Dr. Haller Károly közjegyző Sannicolaul-Mare (Torontalm). 6095

KIFUTÓ fiú, vagy leányt keresünk Deutsch Testvérek szállítók Strada G. Lazar (Simonyi-utca) 13. 6091

EGY kifutó fiú felvétetik. Franco-Romana biztosító Acsev. palota. 6116

HÁZVEZETŐNŐI állást keresek magános urnál, esetleg vidékre is megyek. Cím a kiadóban. 6103

OLCSÓN készítek nyakkendőket, régi-
ket újra alakítok. Bitter Mariska, Piața Catedrală (Tökölly-tér) 5a) 6106

HIMZŐNŐK felvétetnek Stern Testvérek-nél Strada Mețianu (Forray-utca) 2. 12922

GÉPEN írni tudó írnodat kisasszony délutáni alkalmazást keres. Cím Wallinger hirdetőjében. 12922

ÜVEGES segéd azonnali belépésre kerestetik. Fuchs Mór, Vulcan. 6122

PERFEKT szakácsnőt azonnali belépésre keres 2 tagú család Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 21. l. balra. 6124

Vétel és eladás.

VILLAMOS motor 3.8 lóerős eladó. Cím a kiadóban. 6102

EGY DARAB 8-as számú Wertheim pénzszekrény, egy darab ülő s egy darab álló íróasztal eladó a „Páncolat Hítelszövetkezet”-nél. 6105

ELEGÁNS heates berendezés, réz mérleggel, márvány-kassa, zsiros bódónok, szoba gőzfürdő és egy féderes hintó eladó. — Ugyanott hivatalnoknő teljes ellátást kaphat Strada Grigorie Alexandrescu (Bercsényi Miklós-utca) 50. szám. 500

SELYEMPINCSI kölyök kutyák eladó. Cím Kelet hírlapiroda. 12599

TAKARÉKTÜZHELY megvételre kerestetik. Címek a kiadóba kéretnek leadni. 6117

BABAPÁRÓKÁK, moderna hajmunkák legolcsóbban Fischernél, Strada Mărăsești (Kossuth-utca) 58. Rendőrprefekturán túl. 5898

DARÁLÓ-MALOM benzinnel 17 ezer Lei, Adler teherautó 50.000 Lei, benzinnel cséplőgarnitúra 75.000 Leiért eladó. „Uranus” kereskedelmi iroda főpostával szemben. 12895

ÍRÓGÉPEK, kellékek, javítóműhely, Copyingoffice Szegefünd, Str. Luther-utca 1. Telefon 111. 4588

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szírnászönyveket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

EGY ebédlő asztal és egy nagy fürdőkád eladó. Cím Strada Stroiescu (Telky-utca) 15. 6119

EGY új négy üléstű könnyű cupé-kocsit (bátár) és egy erős ipari varrógép, bőr és ponyva varrára olcsón eladó Schamberger kocsigyár, Bulev. Regele Ferdinand 11. 6036

MINDENMŰ ÉKSZERT, gyöngyöket, legmagasabb árban vesz Salon Artistique Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 12021

A KARÁCSONYI VÁSÁRRA VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázakat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 12907

CEMENTCSERÉP készítő gépet keresek lemezzel együtt. Kempf Pál Arad-szentmárton. 6023

MINDENKI TUDJA, hogy a Karácsonyi ajándékok legalkalmasabb beszerzési forrása az Ortutay-palotában levő Szépművészeti Szalon. Régi és modern festmények, szőnyegek és műtárgyak állandó kiállítása. 11919

Ingatlan.

GÓZMALOM Covasintón lakóházzal és 3 hold szőlővel együtt, vagy külön-külön is eladó. Értekezhetni a tulajdonosnál Covasintón lehet. 5977

ELADÓ jutányos árban egy malom 3200 méter letermelt tűzfával, 12-16 hold lábón álló erdővel, hatszobás lakóházzal Azonnal beköltözhető. Cím a kiadóhivatalban. 6120

Különbö.

EZERJÓFÚ gyomororvosi, pártatlan hatása szer gyomor és bélbántalmak, étvágytalanság, hányinger, felfuvarrtás, emésztési zavaroknál. Dr. Földes György szertár Aradon. 10831

HUSZEZER LEIÉL rendelkező társaf. keresek jövedelmező vállalathoz. „Uranus” iroda főpostával szemben. 12896

Veszek régi hamis fogakat és egész fogsorokat
Kun ékszerész.

Perfect

gyors- és gépirónó
azonnali belépésre 12598

kerestetik.

Németül tudók előnyben.

König szállítócégnél.

PÁLYAZATI HIRDETMEY.

Bársa-t körjegyzőségénél (Borosineui járás) a segédjegyzői állás üresedésbe jött, felhívtnak a pályázni óhajtok, hogy mielőbb forduljanak az alább írt körjegyzőhöz. Beválás esetén kinevezése biztosítva.

Ugyanitt kerestetik egy érettségizett fiatalember, mint gyakornok, adóügyekben jártassággal bírón előnyben részesülnek.

Mindkét részről fizetési feltételeik közlése kéretik. Vasuti állomás helyben, posta Sebis (Borossebes), Aradmegye. 6104

Bica Romulus,
notar.

Kifutó fiú
jó fizetéssel
felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban.

Aradi Hitelbank és Takarékpénztár Rt.

Arad, Strada Alexandri (Salacz-utca) 6. 5038

Elfogad betéteket magas kamatozással. Arany és ékszertárgyakra zálogkölcsönt nyújt.

200 és 400 literes új einkeztett és szürkére festett, valamint 300 - 400 - 800 literes használt

Vashordók

legolcsóbban 12891

Deutsch Testvérek-nél

CLUJ, Piața Unirei 26. szereshetők be.

Viseljen sok előnye miatt

PALMA

kaucsuk cipő-sarkol és cipőtalpat

12864

Weinberger Ferenc ékszerész,

Arad, Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. Óriási raktár alpacca díszműárakban. Nagy karácsonyi occasió mindenemű ékszerekben. Olcsó árak! Pontos kiszolgálás! 5946

„Sonne” villanymelegítő, főzők és vasalók továbbá csillárok nagy választékban **EISER & Co. cégnél** Strada Brătianu (Minorita - palota.)

Utlevelekre vizumot 55 Leiért legpontosabban leggyorsabban a **KELET-hírlapiroda** szerez, Str. Alexandri Salacz-u. 1